

Дата: 18.10.2021

Урок № 2

Тема: ПОЄДНАННЯ РЕАЛІСТИЧНОГО ЗМАЛЮВАННЯ ДІЙСНОСТІ Й ФІЛОСОФСЬКОГО ПІДТЕКСТУ В НОВЕЛІ В. ВИННИЧЕНКА «МОМЕНТ»

Мета: навчити учнів визначати ідеологічну мету твору, розкрити філософський підтекст новели; розвивати вміння десятикласників аргументовано передавати власні роздуми, судження про миттєве й вічне, сенс життя, щастя людини; спонукати виявляти ініціативність і самостійність; допомогти учням зрозуміти смисл людського життя, визначити своє місце в ньому, сприяти вихованню людяності, відповідальності.

Тип уроку: засвоєння знань і формування вмінь.

Матеріали до уроку

Теорія літератури (записати визначення термінів до зошитів)

Володимир Винниченко започаткував в українській літературі таку течію модернізму, як неorealізм.

Неorealізм — стилева течія в українській літературі початку ХХ ст. (Її ще називають соціально-психологічним, романтичним, імпресіоністичним або лірико-психологічним реалізмом). Для неorealістів промовиста деталь значить більше, ніж розгорнутий за всіма правилами реалістичного письма сюжет.

Визначальні риси неorealізму:

- у творах поглиблений психологізм, на який скерується вся увага;
- неorealіст заглибується у внутрішній світ персонажа для самодостатнього осмислення його як людини, пізнання її ірраціональної сутності незалежно від суспільного оточення;
- внутрішні психологічні чи зовнішні соціальні суперечності у творах цього стилю виступають (переважно на підtekstовому рівні) як вияви понадчасового, метафізичного конфлікту добра і зла, світла й темряви;
- зазвичай автори не пропонують читачам простих, однозначних вирішень психологічних колізій, намагаються зрозуміти й об'єктивно подати позицію кожної зі сторін досліджуваного конфлікту.

Повторення

Імпресіонізм (від фр. impression — враження) — напрям у мистецтві, який основним завданням вважав витончене відтворення особистісних вражень та спостережень.

Дати відповіді на запитання:

- Чи може людина змінити саму себе?
- Наскільки сильною є в кожному з нас біологічна программа («щось більше за нас»)?
- У чому ви вбачаєте сенс життя?
- Як ви розумієте щастя?
- А як розуміли щастя головні герої новели? («Щастя — момент. Далі вже буденщина, пошлість»)

Щастя – це стан душі, викликаний певними обставинами. Життєві обставини змінюються і міняються ставлення до них, тому постійно бути щасливим неможливо. Щоб пізнати щастя, потрібно відчути і нещастя.

- Хто є головними героями новели «Момент»?
- Які думки й почуття викликала у вас новела?

Записати основне

В оповіданні «Момент» головною є тема любові, причому вона виникає як «нездоланна сила, яка не підлягає контролю і не знає перешкод і нехтує моральними приписами». Любов — владна стихія, яка бере герой В. Винниченка в полон, перетворюючи життя закоханих у «містерію кохання» (Б. Сучков).

Хвала моментові щастя, як і природність у взаєминах між людьми й поведінці людини, стоять вище умовностей, що панують у суспільстві.

У новелі «Момент», як і в більшості творів В. Винниченка, увага автора зосереджена на психології персонажів. Внутрішні конфлікти його цікавлять більше, ніж зовнішні (зіткнення героя з несприятливими обставинами, оточенням, перешкодами).

Новела прикметна гострими сюжетними інтригами і, водночас, яскраво вираженим тяжінням до морально-філософських узагальнень щодо парадоксів людського життя.

Шукаючи свою формулу щастя, В. Винниченко поетизував природність як основу стосунків між статями. Досконала природа в його новелі «Момент» різко протиставлена дисгармонійному людському світові. Маємо тут ситуацію неоромантичного двосвіття, коли бажане контрастує з дійсним. «Чуттю життя», джерелам радості В. Винниченко надавав великого значення, знову віддаючи данину «філософії життя». Раз-у-раз він влаштовував своєрідні «поєдинки» між умоглядними «теоріями» і «природою», — і кожного разу «природа» перемагала.

Гостре відчуття своєї фізичної присутності у світі, радість злиття з природою і насолода самим життям,— у такому погляді на людину криється головна думка новели «Момент».

Тож, з яких граней за новелою складається людське щастя?

- боротьба за життя і перемога над страхом смерті;
- відчуття повноти життя;
- любов до життя і кохання зокрема;
- свобода вибору;
- гуманні суспільні закони.

Тема: Змалювання внутрішнього стану людей в складній життєвій ситуації

Ідея: Утвердження життя як найвищої цінності, як щастя. Відображення протесту проти недосконалості людського суспільства, нещирості суспільної моралі.

Проблематика:

- життя – є щастя, тому потрібно любити і цінувати його;
- має право на існування щирість людських стосунків, а не лицемірні моральні принципи;
- єдність людини і природи.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.